

Європейські кваліфікаційні метарамки. Запровадження Національної рамки кваліфікацій в контексті нового Закону України «Про вищу освіту». МСКО-2013.

*(концептуальний, нормативний
і методичний аспекти)*

Національний експерт з реформування вищої освіти

В. І. Луговий



I. Характерні зміни в сучасній освіті

Утвердження:

- Компетентнісного підходу
- Результатної парадигми

Упровадження нових інструментів:

- Європейських кваліфікаційних метарамок
- Національних рамок кваліфікацій
- ЄКТС

Базові поняття:

- Результати навчання, компетентності, кваліфікації та їхні кредити

II. Загальні поняття: концептуальний аспект (1)

- **Рамка кваліфікацій** – інструмент вимірювання кваліфікацій.
- **Кваліфікація** – 1) стандартизований набір компетентностей, 2) сертифікація компетентностей.
- **Компетентності** – здатності особи до успішної діяльності (її знання, уміння, цінності, комунікація тощо).
- **Якість** – відповідність стандарту.
- **Якість кваліфікації** – відповідність стандарту кваліфікації.

II. Загальні поняття: концептуальний аспект (2)

- Кваліфікації та компетентності, що в основі кваліфікацій, набуваються виключно через навчання (формальне, неформальне, інформальне, випадкове – див. МСКО-2011).
- Здійсненню формального і неформального навчання слугують освітні системи (див. МСКО-2011).
- Результати навчання – вимірювані компетентності, або частіше їх компоненти, що заплановані для навчання та можуть бути безпосередньо продемонстровані й оцінені.
- Результати навчання – Компетентності – Кваліфікації.

II. Загальні поняття: концептуальний аспект (3)

- **Кредит** ЄКТС – умовна часова одиниця вимірювання трудомісткості досягнення навчальних результатів, компетентностей, кваліфікацій.
- В окремих країнах **національні рамки кваліфікацій** (НРК) у назві містять слова «**і кредитів**».
- **Результати навчання (кредити) – Компетентності (кредити) – Кваліфікації (кредити)**

II. Загальні поняття: концептуальний аспект (4)

Кваліфікації поділяють на **типи**:

- **освітні** (надаються освітянами на основі освітніх стандартів);
- **професійні** (надаються роботодавцями на основі професійних стандартів).

У певних випадках присудження професійних кваліфікацій може **делегуватися** роботодавцем освітній системі.

III. Європейські метарамки кваліфікацій (1)

Рамка кваліфікацій Європейського простору вищої освіти (РК ЄПВО):

РК ЄПВО - всеохоплююча рамка (шкала) кваліфікацій, яка розроблена для закладів вищої освіти Європи в межах Болонського процесу, прийнята на Бергенській конференції (2005 р.), описує три послідовні цикли вищої освіти, містить **чотири** кваліфікаційні рівні;

Для опису кваліфікаційних рівнів рамки використовуються **Дублінські дескриптори**, що складаються з п'яти видів (базових) компетентностей, а також кредитний вимір для першого і другого циклів.

III. Європейські метарамки кваліфікацій (2)

У РК ЄПВО критеріальний набір **необхідних і достатніх** (базових) компетентностей для ідентифікації кваліфікацій становить:

- знання і розуміння;
- застосування знань і розуміння;
- формування суджень;
- комунікація;
- здатність до подальшого навчання, розвитку.

III. Європейські метарамки кваліфікацій (3)

Європейська рамка кваліфікацій для навчання впродовж життя (ЄРК НВЖ):

ЄРК НВЖ - рекомендований у 2008 р. Європейським Парламентом і Радою ЄС загальний системний опис **восьми** кваліфікаційних рівнів, які охоплюють весь спектр кваліфікацій, здобутих у процесі формального, неформального, інформального навчання

Рамка є інструментом для поліпшення розуміння, порівняння, **ідентифікації** і визнання існуючих та запровадження нових кваліфікацій в різних країнах Європи.

III. Європейські метарамки кваліфікацій (4)

Опис кваліфікаційних рівнів **ЄРК НВЖ** здійснюється в термінах:

- знань;
- умінь;
- відповідальності й автономності.

IV. Кваліфікація в концепціях Європейських метарамок кваліфікацій (1)

Європейські кваліфікаційні метарамки (РК ЄПВО і ЄРК НПЖ) жодним чином **не обмежують** поняття кваліфікації її **професійними** ознаками.

Рамки кваліфікацій – передбачають принципову **вимірюваність** (визначеність) і **градацію** кваліфікацій.

IV. Кваліфікація в концепціях Європейських метарамок кваліфікацій (2)

Широке тлумачення кваліфікацій в **ЄРК НВЖ (1)**:
«кваліфікація означає офіційний результат
процесу оцінювання й визнання, який
отримано, коли компетентний орган встановив,
що особа досягла навчального результату за
заданими стандартами».

IV. Кваліфікація в концепціях Європейських метарамок кваліфікацій (3)

Широке тлумачення кваліфікацій в **ЄРК НВЖ (2)**:
ЄРК НВЖ охоплює всі рівні кваліфікацій, котрі можна отримати в системах як «загальної і вищої освіти, так і професійної освіти та підготовки» (для «ринку праці та громадянського суспільства»; для професійного та особистого розвитку; «для індивідуального розвитку, конкурентоздатності, зайнятості та соціальної єдності»).

IV. Кваліфікація в концепціях Європейських метарамок кваліфікацій (4)

За всеосяжною **РК ЄПВО**, коли мова йде про специфічні кваліфікації професійного спрямування застосовується уточнююче слово «професійний», яке «стосується тих характеристик, що важливі для роботи або професії ...», однак рамка **не обмежена** такими кваліфікаціями.

V. Кваліфікація як міра розвитку особи

Широке (не лише для ринку праці) розуміння **кваліфікації** дає підстави розглядати її як **міру** (мірило, критерій) особистісного **розвитку** (кваліфікована, компетентна людина).

VI. Професійні кваліфікації (1)

Професійні кваліфікації мають поділ:

а) **галузевий** (інженер, лікар, учитель, бухгалтер тощо)

б) **рівневий**:

розряди (робітників)

категорії (педагогів, лікарів)

звання (викладачів, учених, митців,
військових)

ранги (державних службовців)

чини (суддів)

класи (водіїв) тощо.

VI. Професійні кваліфікації (2)

Зіставлення **найвищих** професійних кваліфікацій
(з постанови КМУ від 25 липня 2012 р. № 680):

Державний службовець 1 рангу – генерал армії
України – державний радник юстиції України і
державний радник юстиції 1 класу (*органів
прокуратури*) -



VII. Кваліфікація як чинник компетентнісного підходу та результатної парадигми в освіті

Зазначене розуміння кваліфікації дає змогу підвищити **технологічність** освіти, навчання переорієнтувати їх з процесної на **результатну** парадигму на основі **компетентнісного** підходу, що сприятиме **якості** навчання, освіти.

VIII. НРК України: нормативний аспект

НРК розроблена з урахуванням РК ЄПВО (2005 р.) та ЄРК НВЖ (2008 р.) і затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1341.

Законом України «Про вищу освіту» НРК через зміни в Законі України «Про освіту» офіційно унормована Статтею 27`

IX. Терміни та їх визначення в НРК України і Законі України «Про вищу освіту»: нормативний аспект (1)

«**Національна рамка кваліфікацій** – системний і структурований за **компетентностями** опис кваліфікаційних рівнів»

(НРК, Стаття 27` Закону України «Про освіту»)

(Концептуально НРК – “**шкала**”, **мірило** будь-яких кваліфікацій за критерієм їх **складності**)

IX. Терміни та їх визначення в НРК України і Законі України «Про вищу освіту»: нормативний аспект (2)

Кваліфікація — офіційний результат оцінювання і визнання, який отримано, коли уповноважений компетентний орган встановив, що особа досягла компетентностей (результатів навчання) за заданими стандартами **(НРК)**

Кваліфікація — офіційний результат оцінювання і визнання, який отримано, коли уповноважена установа встановила, що особа досягла компетентностей (результатів навчання) відповідно до стандартів вищої освіти, що засвідчується відповідним документом про вищу освіту **(Закон)**

ІХ. Терміни та їх визначення в НРК України і Законі України «Про вищу освіту»: нормативний аспект (3)

Два аспекти кваліфікації (зауваження європейського експерта О. Аарни):

- стандарт компетентності (результатів навчання);
- свідчення (сертифікат) компетентності.

ІХ. Терміни та їх визначення в НРК України і Законі України «Про вищу освіту»: нормативний аспект (4)

Компетентність/компетентності – здатність/здатності особи до виконання певного виду діяльності, що виражається через знання, розуміння, уміння, цінності, інші особисті якості (НРК)

(за проектом Тьюнінг, це – динамічна комбінація знань, розуміння, умінь, цінностей, інших особистих якостей)

Компетентність – динамічна комбінація знань, вмінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, яка визначає здатність особи успішно здійснювати професійну та подальшу навчальну діяльність і є результатом навчання на певному рівні вищої освіти (Закон)

ІХ. Терміни та їх визначення в НРК України і Законі України «Про вищу освіту»: нормативний аспект (5)

результати навчання – компетентності (знання, розуміння, уміння, цінності, інші особисті якості), які набуває та/або здатна продемонструвати особа після завершення навчання **(НРК)**

результати навчання – сукупність знань, умінь, навичок, інших компетентностей, набутих особою у процесі навчання за певною освітньо-професійною, освітньо-науковою програмою, які можна ідентифікувати, кількісно оцінити та виміряти **(Закон)**

ІХ. Терміни та їх визначення в НРК України і Законі України «Про вищу освіту»: нормативний аспект (6)

Кваліфікаційний рівень – структурна одиниця Національної рамки кваліфікацій, що визначається певною сукупністю компетентностей, які є типовими для кваліфікацій даного рівня (НРК).

Закон України «Про вищу освіту» не дає визначення кваліфікаційного рівня.

Х. НРК України: кваліфікаційні рівні

Кваліфікаційні рівні (0-9) НРК України та їх неофіційне співвіднесення з рівнями освіти (0-8) МСКО-2011:

- 0-й рівень (відповідає рівню ранньої дитячої освіти МСКО-2011);
- 1-й рівень (відповідає рівню початкової освіти МСКО-2011)
- ...
- 8-й рівень (відповідає докторському або еквівалентному рівню МСКО-2011)
- 9-й рівень (відповідає рівню постдокторської освіти).

XI. НРК України: базові (основні) компетентності (1)

Набір базових (основних) компетентностей для опису кваліфікаційних рівнів НРК:

- знання;
- уміння;
- комунікація;
- автономність і відповідальність;
- інтегральна компетентність.

XI. НРК України: базові (основні) компетентності (2)

Знання – осмислена та засвоєна суб'єктом наукова інформація, що є основою його усвідомленої, цілеспрямованої діяльності. Знання поділяються на емпіричні (фактологічні) і теоретичні (концептуальні, методологічні).

XI. НРК України: базові (основні) компетентності (3)

Уміння – здатність застосовувати знання для виконання завдань та розв'язання задач і проблем. Уміння поділяються на когнітивні (інтелектуально-творчі) та практичні (на основі майстерності з використанням методів, матеріалів, інструкцій та інструментів).

XI. НРК України: базові (основні) компетентності (4)

Комунікація — взаємозв'язок суб'єктів з метою передавання інформації, узгодження дій, спільної діяльності.

Автономність і відповідальність — здатність самостійно виконувати завдання, розв'язувати задачі і проблеми та відповідати за результати своєї діяльності.

XI. НРК України: базові (основні) компетентності (5)

Інтегральна компетентність – узагальнений опис кваліфікаційного рівня, який виражає основні компетентнісні характеристики рівня щодо навчання та/або професійної діяльності.

XII. НРК України: приклад опису 5-го кваліфікаційного рівня

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати типові спеціалізовані **задачі** в певній галузі професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування положень і методів відповідної **науки** і характеризується певною невизначеністю умов

XII. НРК України: приклад опису 6-го кваліфікаційного рівня

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані **задачі** та практичні **проблеми** у певній галузі професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів відповідної **науки** і характеризується комплексністю та невизначеністю умов

XII. НРК України: приклад опису 7-го кваліфікаційного рівня

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у певній галузі професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог

XII. НРК України: приклад опису 8-го кваліфікаційного рівня

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати **комплексні проблеми** в галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення **нових цілісних знань** та/або професійної практики

XII. НРК України: приклад опису 9-го кваліфікаційного рівня

Інтегральна компетентність:

Здатність визначати та розв'язувати соціально значущі **системні проблеми** у певній галузі діяльності, які є ключовими для забезпечення стійкого розвитку та вимагають створення **нових** **системоутворювальних знань і прогресивних технологій**.

XIII. НРК України: що далі?

НРК створює умови для ідентифікації наявних і нових кваліфікацій, а також розроблення:

- галузевих (секторальних у термінології проекту Тюнінг) рамок кваліфікацій;
- професійних стандартів і кваліфікацій;
- освітніх стандартів і кваліфікацій;
- національної системи кваліфікацій;
-

ХІІІ. НРК України: якість освіти

НРК створює умови для запровадження компетентнісного підходу/результатної парадигми в освіті, навчанні як основи забезпечення вимірюваної якості в освіті, навчанні.

Адже відкриває шлях до чіткої класифікації і стандартизації компетентностей (результатів навчання), які складають основу кваліфікацій, що набуваються шляхом освіти, навчання.

XIII. НРК України: упровадження (створення ГРК)

Приклад розроблення ГРК надано проектом Європейської комісії **Тюнінг** «Налаштування освітніх структур в Європі» для такої галузі, як **освіта**, й інших.

XIII. НРК і ЄКТС

ЄКТС – інструмент визначення **трудомісткості** (складності) опанування освітньої програми або її модуля та відповідної кваліфікації.

Відтак, в окремих передових країнах кваліфікаційні рамки містять **кредитний** вимір і відображують це в назві:

- Рамка кваліфікацій і **кредитів** Англії, Уельсу та Північної Ірландії;
- Шотландська рамка **кредитів** і кваліфікацій.

XIV. НРК і рівні вищої освіти за Законом

Рівні вищої освіти (Стаття 5, пункт 1):

початковий (короткий цикл)	– 5 рівень НРК
перший (бакалаврський)	– 6 рівень НРК
другий (магістерський)	– 7 рівень НРК
третій (освітньо-науковий)	– 8 рівень НРК
науковий	– 9 рівень НРК

XV. Ступені вищої освіти за Законом

Ступені вищої освіти (Стаття 5, пункт 2):

- молодший бакалавр
- бакалавр
- магістр
- **доктор філософії**
- **доктор наук**

XVI. Ступені та освітні (наукові) програми вищої освіти й їх кредитний вимір за Законом

(Стаття 5, пункт 3):

Молодший бакалавр – освітньо-професійна програма, 90-120 кредитів ЄКТС

Бакалавр – освітньо-професійна програма, 180-240 кредитів ЄКТС

Магістр – 1) освітньо-професійна програма, 90-120 кредитів ЄКТС, 2) освітньо-наукова програма, 120 кредитів ЄКТС

Доктор філософії – освітньо-наукова програма (4 роки), освітня складова 30-60 кредитів ЄКТС

Доктор наук – наукова програма



Дослідницько-інноваційний характер вищої освіти

Характерною ознакою вищої освіти **всіх її рівнів** (і це відрізняє ці рівні від інших рівнів освіти) за Законом є наявність **дослідницько-інноваційного компонента**, що впливає із сукупної дії норм кількох статей.

Це, зокрема:

стаття 1, пункт 1, підпункт 7);

стаття 28, пункт 1, підпункт 1)-3);

стаття 36, пункт 2, підпункт 11);

стаття 65, пункт 1

й інші.



Рівні, ступені та галузі, спеціальності вищої освіти

Рівнево-ступенева повноструктурність вищої освіти, її **дослідницько-інноваційна** основа зумовили потребу в **єдиному освітньо-науковому переліку** галузей і спеціальностей, наскрізному для всіх рівнів і ступенів вищої освіти.

Методологія визначення галузевої структури освіти міститься в **МСКО(Г)-2013** та проекті **НСКО-2013**.

Закон України «Про вищу освіту» (2014)

Розділ XV. Прикінцеві та перехідні положення, пункт 5, підпункт 1

«5. Кабінету Міністрів України:

1) протягом трьох місяців з дня набрання чинності цим Законом забезпечити затвердження центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки **єдиного переліку галузей знань**, який повинен поєднати чинні переліки **галузей освіти та науки**, виділивши «Богослов'я» в окрему галузь знань;»

Закон України «Про вищу освіту» (2014)

Розділ XV. Прикінцеві та перехідні положення, пункт 6

«6. Національному агентству із забезпечення якості вищої освіти зобов'язується протягом шести місяців з дня його утворення сформувати і подати на затвердження центральному органу виконавчої влади у сфері освіти і науки **єдиний перелік спеціальностей** на засадах поєднання чинного переліку спеціальностей, за якими здійснюється підготовка фахівців у вищих навчальних закладах, з чинним переліком спеціальностей, за якими проводиться захист дисертацій на здобуття наукових ступенів кандидата наук і доктора наук, присудження наукових ступенів і присвоєння вчених звань, взявши за основу останній. При цьому **чинні спеціальності вважати спеціалізаціями**, які розробляються та затверджуються безпосередньо вищими навчальними закладами і не підлягають затвердженню державними органами.»

Закон України «Про вищу освіту» (2014)

Стан розроблення переліків галузей знань і спеціальностей:

МОН утворено робочу групу;

Пропозиції до проектів:

- галузей знань **30 (-2)** (В.Луговий, Ж.Таланова, Педагогіка і психологія, № 3, 2014);
- галузей знань **26 (+1)** (Ю.Рашкевич, С.Андрейчук, Педагогіка і психологія, № 1, 2013)
- спеціальностей **80+** (Сайт НАПН України), що відповідають **МСКО-2013**: галузі освіти та підготовки.

Закон України «Про вищу освіту» (2014)

Стан розроблення переліків галузей знань і спеціальностей:

МОН утворено **робочу групу;**

Пропозиції до проектів:

- галузей знань **30 (-2)** (В.Луговий, Ж.Таланова, Педагогіка і психологія, № 3, 2014);
- галузей знань **26 (+1)** (Ю.Рашкевич, С.Андрейчук, Педагогіка і психологія, № 1, 2013)
- спеціальностей **80+** (Сайт НАПН України), що відповідають **МСКО-2013**: галузі освіти та підготовки.

Закон України «Про вищу освіту» (2014)

Стан розроблення переліку галузей знань:

Застереження: орієнтація в переліку галузей знань на 11 *широких* галузей освіти **МСКО(Г)-2013** зумовить у ряді випадків труднощі в створенні галузевих рамок кваліфікацій через суттєву **неоднорідність** цих галузей. До 2013 р. у концепції МСКО версії 1997 р. теперішні «широкі галузі» через їх певну еkleктичність узагалі називалися **«групами галузей»**. Далекий від спорідненості предметний склад широких галузей очевидний навіть з їх назв: «02. Мистецтво та гуманітарні науки», «04. Бізнес, управління та право», «05. Природничі науки, математика та статистика», «07. Інженерія, виробництво та будівництво», «09. Здоров'я та соціальне забезпечення», не говорячи вже про невеликий ступінь їх схожості **за критеріями** галузевої класифікації.



МСКО: галузі освіти та підготовки

Класифікація галузей освіти базується на **предметному підході**.

При розробленні структури класифікації, у порядку пріоритетності застосовані **п'ять критеріїв** для визначення ступеня схожості **предметного змісту** з метою віднесення галузей освіти та підготовки до широких, вузьких і деталізованих галузей.

МСКО: галузі освіти та підготовки

Критерії класифікації галузей:

- 1) **зміст теоретичних знань** (ідеї та поняття, їх використання для пояснення фактів і прогнозування результатів).
- 2) **мета навчання** (передбачуване застосування знань, умінь, компетентностей).
- 3) **об'єкти інтересу** (явища, проблеми, сутності, що вивчаються).
- 4) **методи та засоби** (процеси навчання та застосування набутих умінь і знань).
- 5) **інструментарій і обладнання** (прилади та інвентар, які особа навчається використовувати та експлуатувати).



МСКО: галузі освіти та підготовки

«Коли основний предмет не може бути ідентифікований, оскільки програма чи кваліфікація охоплюють кілька деталізованих галузей (і навіть вузьких або широких галузей), жодна з яких не домінує, програму чи кваліфікацію слід віднести до категорії **міждисциплінарних**».

Фрагмент пропозицій до переліку галузей знань

№	Вузькі галузі освіти та підготовки МСКО(Г)-2013 (29), код і назва	Галузі знань освітнього переліку (48), код і назва	Галузі науки наукового переліку (27), код і назва	Пропоновані <u>галузі знань</u> (освіти – НСКО) об'єднаного переліку (XX), код і назва
1	2	3	4	5
1	001 Базові програми та кваліфікації			001 Базові програми та кваліфікації*
2	002 Грамотність і кількісне мислення			002 Грамотність і кількісне мислення*
3	003 Особисті компетентності та розвиток			003 Особисті компетентності та розвиток
4	011 Освіта	0101 Педагогічна освіта 0102 Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини	13 Педагогічні науки 24 Фізичне виховання та спорт	011 Освіта
5	021 Мистецтво	0201 Культура 0202 Мистецтво	17 Мистецтвознавство 26 Культурологія	021 Мистецтво
6	022 Гуманітарні науки (крім мов)	0203 Гуманітарні науки	07 Історичні науки 09 Філософські науки	022 Гуманітарні науки (крім мов)
7	023 Мови		10 Філологічні науки	023 Мови
8	031 Соціальні й поведінкові науки	0301 Соціально-політичні науки 0302 Міжнародні відносини	19 Психологічні науки 22 Соціологічні науки 23 Політичні науки	031 Соціальні й поведінкові науки
9	032 Журналістика та інформація	0303 Журналістика та інформація	27 Соціальні комунікації	032 Журналістика та інформація
10	041 Бізнес і управління	0305 Економіка та підприємництво 0306 Менеджмент і адміністрування 1501 Державне управління	08 Економічні науки 25 Державне управління	041 Бізнес, державні справи і управління
11	042 Право	0304 Право	12 Юридичні науки	042 Право

Фрагмент пропозицій до переліку спеціальностей (за проектом НСКО)

Широка галузь МСКО(Г), код і назва	Вузька галузь МСКО(Г), <u>Галузь знань</u> код і назва	Деталізована галузь МСКО(Г), <u>Спеціальність</u> код і назва
1	2	3
00 Загальні програми та кваліфікації	001 Базові програми та кваліфікації 002 Грамотність і кількісне мислення 003 Особисті компетентності та розвиток	0011 Базові програми та кваліфікації 0021 Грамотність і кількісне мислення 0031 Особисті компетентності та розвиток
01 Освіта	011 Освіта	0111 Освітня наука 0112 Підготовка дошкільних педагогів 0113 Підготовка вчителів без предметної спеціалізації 0114 Підготовка вчителів з предметною спеціалізацією
02 Мистецтво та гуманітарні науки	021 Мистецтво 022 Гуманітарні науки (крім мов) 023 Мови	0211 Аудіовізуальні засоби та медіавиробництво 0212 Мода, інтер'єрний і промисловий дизайн 0213 Образотворче мистецтво 0214 Прикладне мистецтво 0215 Музика та виконавче мистецтво 0221 Релігія й теологія 0222 Історія та археологія 0223 Філософія та етика 0231 Мовне навчання 0232 Література та лінгвістика
03 Соціальні науки, журналістика та інформація	031 Соціальні й поведінкові науки 032 Журналістика та інформація	0311 Економіка 0312 Політологія й суспільствознавство 0313 Психологія 0314 Соціологія й культурологія 0321 Журналістика і репортаж 0322 Бібліотечна, інформаційна та архівна справа
04 Бізнес, управління та право	041 Бізнес, державні справи і управління 042 Право	0411 Облік і оподаткування 0412 Фінанси, банкова справа й страхування 0413 Менеджмент і управління 0414 Маркетинг і реклама 0415 Секретарська та офісна робота 0416 Оптова й роздрібна торгівля 0417 Трудові компетентності 0421 Право

Спеціальності та спеціалізації

Стаття 10, пункти 1 і 3:

«1. Стандарт вищої освіти ... за кожним **рівнем** вищої освіти в межах кожної **спеціальності.**»

«3. Стандарт вищої освіти визначає такі вимоги до **освітньої програми:**

- 1) Обсяг **кредитів** ЄКТС ...;
- 2) Перелік **компетентностей** випускника;
- 3) Нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах **результатів навчання;**

...»

Спеціальності та спеціалізації

Освітні програми спеціалізацій у межах спеціальності мають забезпечити реалізацію:

- стандартизованих компетентностей та результатів навчання для **даної спеціальності**;
- **додаткових** компетентностей і результатів навчання спеціалізації.

Освітні програми спеціалізацій **не можуть формуватися простим (механічним) додаванням (!)** певних навчальних дисциплін спеціалізації до навчальних дисциплін, що формують результати навчання та нормативні компетентності за стандартом спеціальності.

Спеціальності та спеціалізації: колективна та розподілена дія дисциплін, методів, результатів навчання

Колективна та розподілена дія дисциплін, методів і результатів навчання:

Кожну **окрему компетентність** визначають (формують) **кілька** дисциплін, методів, результатів навчання (колективна дія) і, навпаки, кожні **конкретні** дисципліни, методи, результати навчання визначають (формують) **кілька компетентностей** (розподілена дія).

Відтак, **кожна освітня програма спеціалізації – окрема індивідуальна композиція** дисциплін, методів, результатів навчання, які в сукупності забезпечують як нормативні, так і додаткові результати навчання та компетентності випускника.



Формування освітніх програм

Із зазначеного випливає, що формування **освітніх програм** спеціалізацій стає **колективною справою** різних кафедр і викладачів автономного вищого навчального закладу.

Доповідь закінчено.

Дякую за увагу!

Запитання?

ВІЛ_2014

При використанні матеріалів презентацій вказувати
В. І. Луговий «Матеріали Національної команди експертів, проекту ЄС «НЕО в Україні» 60